

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Навчально-науковий інститут педагогіки та психології
Кафедра практичної психології
Товариство психологів України

ТЕЗИ

доповідей

Міжнародної науково-практичної конференції

**"ХАРКІВСЬКА ШКОЛА ПСИХОЛОГІЇ: СПАДЩИНА І СУЧАСНА
НАУКА"**

до 80-річного ювілею кафедри психології
в ХНПУ імені Г. С. Сковороди

19-20 жовтня 2012 року

ХНПУ
Харків 2012

ББК 88.3

T29

УДК 159.9 (075)

Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції "ХАРКІВСЬКА ШКОЛА ПСИХОЛОГІЇ: СПАДЩИНА І СУЧАСНА НАУКА" (19-20 жовтня 2012 року). - Харків: ХНПУ, 2012. - 304 с.

Міжнародна науково-практична конференція присвячена 80-річному ювілею кафедри психології в ХНПУ імені Г. С. Сковороди, яка була започаткована всесвітньо відомим психологом О.М. Леонтєвим.

У тезах доповідей розглядаються питання, пов'язані з історією та методологічними напрямками Харківської школи психології, досліджуються актуальні проблеми сучасної теоретичної та прикладної психології.

Для викладачів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей, практичних психологів, вихователів, соціальних та медичних працівників.

Збірник упорядкував: Філенко І.О.

Тези друкуються в авторській редакції

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди.
Потокол №7 від 5.09.2012р.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

О.І. Донець

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

ГРУПИ ПІДТРИМКИ ЯК ФОРМА НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЖІНКАМ ПІСЛЯ РОЗЛУЧЕННЯ

Програми психологічної підтримки є дуже поширеними, та у більшості своїй представлені групами підтримки та програмами по зниженню співзалежності, групами підтримки спрямованими на адаптацію онкохворих, колишніх в'язнів, жертв сімейного насилля тощо. Необхідність формування групи підтримки для розлучених жінок обумовлена тим, що значна частина жінок після розлучення стикається з численними перешкодами, які виникають в наслідок змін життя та перевищують наявні у особистості можливості адаптації.

Обумовленість саме групової роботи з розлученими жінками ґрунтується на наступних засадах: групова робота сприяє подоланню відчуження та допомагає у вирішенні особистих та міжособистісних проблем - група стає тим ресурсом, на який жінка після розлучення може спиратися, аби процес соціально-психологічної адаптації проходив швидше; група відображає суспільство у мініятурі - учасниці групи мають змогу проаналізувати як свою поведінку, так і реакцію на неї оточуючих, а також спостерігати систему взаємозв'язків, які є характерними для учасниць групи у реальному житті; у групі можна отримати «зворотній зв'язок» та підтримку від людей із такими самими проблемами, особливе відчуття єдності, що формується під час групової роботи; можливість експериментувати та навчатися новим способам взаємодії серед рівних, можливість спиратися на позитивний приклад таких самих розлучених жінок прискорює процес адаптації та розширює рольовий репертуар; взаємодія у групі створює напругу, яка уможливує прояв внутрішніх проблем учасників групи та полегшує процеси саморозкриття та самопізнання.

В той самий час, через деякі негативні наслідки роботи в групі, на кшталт формування та прояву конформності, ми підтримуємо ідею надання психологом також індивідуальних консультацій розлученим жінкам одночасно із відвіданням ними групи психологічної підтримки.

O. Donets

Taras Shevchenko Luhansk National University

SUPPORT GROUPS AS A FORM OF PSYCHOLOGICAL AID TO WOMEN AFTER DIVORCE

Programs of psychological support are very common, they are mostly represented by support groups and programs aimed to reduce social dependence, cancer support groups (designed to help cancer patients adapt), support groups for ex-offenders, support groups for domestic abuse survivors, etc. It is necessary to form divorce support groups for women because the majority of divorced women face numerous obstacles which are caused by changes in their lives and push limits of the person's capacity to adapt.

It is support groups that divorced women need, because working in a group helps to overcome aloofness and solve personal and interpersonal problems – the group becomes the resource the divorced woman can rely on, it catalyzes the process of socio-psychological adaptation; the group reflects society on a small scale – every participant of the group has the opportunity to analyze her behavior, and see the reaction of others to it, observe the system of relationships characteristic of the participants of the group in real life; get feedback and support from people with similar problems and get this special feeling of unity that appears during working in a group; get the opportunity to experiment and learn new ways of interaction among equals; see other divorced women in the group as role models, accelerate adapting and

expand the role repertoire; interaction in the group creates tension which makes it possible to disclose internal problems of the group participants and encourages easier self-disclosure and self-knowledge.

On the other hand, working in a group may have some negative consequences, like conformity, so we support the idea that a divorced woman should possibly both consult a psychologist individually and get group support at the same time.

Г.К. Донцова

Класичний приватний університет, м. Запоріжжя

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Обдарована дитина — це дитина, котра виділяється яскравими, очевидними, іноді видатними досягненнями (якщо має внутрішні передумови для таких досягнень) у тому чи іншому виді діяльності. Саме ця її відмінність від інших дітей ускладнює процес її адаптації та соціалізації. Поняття «соціальний інтелект» було введене у психологічну науку американським психологом Е. Торндайком у 1920 році. З точки зору Е. Торндайка, соціальний інтелект — це глибина розуміння і далекоглядність в міжособистісних стосунках. Як особливий «соціальний дар», продуктом якого є успішна соціальна адаптація, його став розглядати Г. Олпорт. Згідно Г. Айзенку соціальний інтелект — це результат взаємодії індивіда з його навколишнім середовищем або прояв соціальної адаптації. Схоже визначення соціального інтелекту наводить Д. Хебб. Соціальний інтелект в розумінні Г. Айзенка і Д. Хебба — це скоріше загальні здібності, які соціально обумовлені або розвиваються під впливом навколишнього середовища. Завдяки моделі інтелекту Дж. Гілфорда вдалося перевести дослідження соціального інтелекту з чистої теорії у безпосередню практику. Праці вітчизняних та закордонних вчених містять дані, що підтверджують вагомий роль соціального інтелекту як фактора взаємодії з соціальним оточенням. Однак на сьогоднішній день ще не розроблені психометрично обосновані методики для діагностики структурних компонентів соціального інтелекту обдарованих дітей. Також відсутні дослідження, присвячені використанню методів емоційного та комунікативного розвитку з метою зростання рівня розвитку соціального інтелекту.

G.K. Dontsova

Classic Private University, Zaporizhzhya

METHODICAL APPROACHES TO SURVEY SOCIAL INTELLIGENCE IN GIFTED CHILDREN

The gifted child is the child that stands out for their bright, obvious and sometimes outstanding achievements (if there are any internal preconditions for such achievements) in some kind of activity. This is the main feature that differs them from other children, and this complicates their adaptation and socialization. The concept of social intelligence was introduced into psychological science by Edward L. Thorndike, American psychologist, in 1920. In terms of E. Thorndike, social intelligence is the depth of insight and the foresight in interpersonal relationships. As a special «social gift» which provides successful social adaptation, it was considered by G. Allport. According to H. Eysenck, social intelligence is the result of the interaction of the individual with their environment or is a manifestation of social adaptation. A similar definition has been given by D. Hebb. In the interpretation of H. Eysenck and D. Hebb, social intelligence includes rather general abilities that are socially conditioned or develop under the influence of the environment. The J. Guilford intellect model managed to move social intelligence researches from the sphere of pure theory to the direct practice. The papers of home and